

Članovi Centra za životnu sredinu su akcijom ispred zgrade Vlade RS skrenuli pažnju medija i javnosti na zdravstveni uticaj i društvene troškove projekta termoelektrane Stanari, dan prije njenog svečanog otvaranja, te predali predsjednici Vlade RS Željki Cvijanović „račun“ sa skrivenim troškovima termoelektrane, da ga sutradan ponese u Stanare i uruči EFT-u. Centar za životnu sredinu je još 2014. godine pokrenuo žalbu[1] prema Sekretarijatu energetske zajednice, nakon što su otkrili da ekološka dozvola nije u skladu sa obavezama koje BiH ima prema ovoj instituciji. Nakon što je žalba uvažena, pravilnici vezani za dozvoljene emisije zagađujućih supstanci u RS su postroženi, a sa njima i ekološka dozvola za termoelektranu Stanari. Međutim i ovo ne znači da je termoelektrana Stanari u skladu sa EU pravilima kao što često možemo čuti. Naime nakon ove promjene u zakonodavstvu i usklađivanja sa Energetskom zajednicom, Stanari i druge nove termoelektrane moraju biti u skladu sa Direktivom o velikim postrojenjima za sagorjevanje, koja je u EU već zastarjela i zamjenjena sa Direktivom o industrijskim emisijama.

Igor Kalaba, koordinator programa Energija i klimatske promjene: „Nažalost, promjene u ekološkoj dozvoli nisu dovoljne. Mi dan-danas od Vlade RS, tj. Ministarstva za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju, nismo dobili niti jedan dokument na osnovu kojeg možemo vidjeti da će termoelektrana Stanari da se pridržava propisanih ograničenja emisija Kalaba dalje objašnjava da se ovakvi podaci trebaju vidjeti u Studiji uticaja na životnu sredinu, koja je preduslov za dobijanje ekološke dozvole. Tvrdi da ovaj dokument za novu termoelektranu Stanari nikad nisu dobili, već da isti imaju samo za tehnologiju od koje se odustalo.

U Centru dodaju da su angažovali stručnjaka, koji je sproveo studiju uticaja ove termoelektrane, koristeći model prostiranja zagađenja i uticaja koji koristi i Evropska unija. Nalazi su zabrinjavajući, te upućuju da će termoelektrana Stanari za vrijeme trajanja svog rada da uzrokuje između 218 i 1 817 smrti, te finansijsku štetu između 127 miliona i 1 153 milijarde evra. Ta šteta je daleko veća ako se u obzir uzmu i često spominjane termoelektrane Gacko 2 i Ugljevik 3.

Igor Kalaba, koordinator programa Energija i klimatske promjene: “Dok naučni podaci svakodnevno sve jasnije pokazuju opasnosti fosilnih goriva, kod nas vidimo konstantne ambicije za razvijanjem novih termoelektrana. U tom smislu nas čudi i najavljeno prisustvo ambasadora Velike Britanije na otvaranju termoelektrane Stanari kojem smo se obratili pismom, budući da je upravo Velika Britanija odlučila da obustavi sve nove planove za izgradnju termoelektrana na uglj, a najavila zatvaranje postojećih do 2025. godine. Ovo je posebno značajno, budući da BiH ima nevjerojatne prilike u razvijanju energetske

efikasnosti i obnovljivih izvora energije, koji takođe imaju daleko veći potencijal za razvijanje radnih mjesta od fosilnih izvora goriva“.

Svemu ovome treba navesti i činjenicu da su termoelektrane na ugalj jedni od glavnih uzročnika klimatskih promjena koje su najveći problem današnjice, a da filteri za CO₂ ne postoji, pri čemu je vrlo vjerovatno da će BiH u skoroj budućnosti morati da plaća za svoje emisije, te se postavlja pitanje: kome će taj račun biti ispostavljen?

izvor: czzs.org